AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2006. szeptember 13. *

A T-226/01. sz. ügyben,

a **CAS Succhi di Frutta SpA** (székhelye: Castagnaro [Olaszország], képviselik: G. Roberti, F. Sciaudone és A. Franchi ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: C. Cattabriga és L. Visaggio, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: A. Dal Ferro ügyvéd)

alperes ellen

az Örményország és Azerbajdzsán lakosságának szánt gyümölcslé- és lekvárszállítmányokról szóló, 1996. február 7-i 228/96/EK bizottsági rendelet (HL L 30., 18. o.) keretében elfogadott 1996. július 22-i C(96) 1916 és 1996. szeptember 6-i C(96) 2208 bizottsági határozat miatt állítólag elszenvedett kár megtérítése iránti kérelme tárgyában,

* Az eljárás nyelve: olasz.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (második tanács),

tagjai: J. Pirrung elnök, N. J. Forwood és S. Papasavvas bírák,
hivatalvezető: J. Palacio González főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. január 10-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei és az eljárás

1 A Grúzia, Örményország, Azerbajdzsán, Kirgizisztán és Tadzsikisztán lakosságának szánt mezőgazdasági termékek ingyenes szállítási akciójáról szóló, 1995. augusztus 4-i 1975/95/EK tanácsi rendelet (HL L 191., 2. o.) és a Grúziának, Örményországnak, Azerbajdzsánnak, Kirgizisztánnak és Tadzsikisztánnak szánt, az 1975/95 rendeletben előírt, az intervenciós készletekben tárolt mezőgazdasági termékek ingyenes szállítására alkalmazandó rendelkezésekről szóló, 1995. augusztus 8-i 2009/95 bizottsági rendelet (HL L 196., 4. o.) alkalmazásában 1996. február 7-én a Bizottság elfogadta az Örményország és Azerbajdzsán lakosságának szánt gyümölcslé- és lekvárszállítmányokról szóló, 1996. február 7-i 228/96/EK bizottsági rendeletet (HL L 30., 18. o., a továbbiakban: a pályázati felhívás hirdetménye).

2 A 228/96 rendelet 1. cikke szerint:

„Pályázati eljárásra kerül sor maximum 1000 tonna gyümölcslé, 1000 tonna sűrített gyümölcslé és 1000 tonna gyümölcslekvár szállítása tekintetében, amint azt az I. melléklet tartalmazza [...]" [nem hivatalos fordítás]

3 A 228/96 rendelet 3. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerint az ajánlattevők ajánlatának minden tétel vonatkozásában tartalmaznia kell a piacról visszavont gyümölcs teljes mennyiségét, amelynek átvételére minden ajánlattevő pályázó kötelezettséget vállal a pályázati eljárás tárgyát képező szolgáltatások és termékek szállítási összköltségének ellenértékeként.

4 A 228/96 rendelet I. melléklete szerint az 1., a 2. és az 5. tétel nettó 500 tonna almalé, nettó 500 tonna 50%-os almalésűrítmény és 500 tonna vegyes gyümölcslekvár szállítására vonatkozott, az e tételekért visszavonandó gyümölcs pedig az alma volt. A 3., a 4. és a 6. tétel nettó 500 tonna narancslére, nettó 500 tonna 50%-os narancslésűrítményre és 500 tonna vegyesgyümölcslekvár szállítására vonatkozott, az e tételekért visszavonandó gyümölcs pedig a narancs volt.

5 1996. február 15-i levelével a felperes ajánlatot tett az 1. és a 2. tételre, és azt ajánlotta, hogy e tételek szállításának ellenértékeként 12 500 tonna, illetve 25 000 tonna almát von vissza.

6 A Trento Frutta SpA és a Loma GmbH azt ajánlották, hogy 8000 tonna almát vonnak vissza az 1. tételért, és 13 500 tonna almát vonnak vissza a 2. tételért. Ezenkívül a Trento Frutta jelezte, hogy amennyiben az alma nem lenne elegendő, kész őszibarackot visszavonni.

7 1996. március 6-án a Bizottság a 10 663. számú értesítést intézte az Azienda di Stato per gli Interventi nel Mercato Agricolóhoz (olasz intervenciós szervezet, a továbbiakban: AIMA), másolatot kapott a Trento Frutta, amely azt tartalmazta, hogy az 1., a 3., a 4., az 5. és a 6. tételt ez utóbbinak ítélte oda. Ezen értesítés szerint a Trento Frutta ellenértékképpen elsődlegesen a következő, piacról visszavont gyümölcsmennyiségeket fogja kapni:

– 1. tétel: 8000 tonna alma vagy – választás szerint – 8000 tonna őszibarack;

– 3. tétel: 20 000 tonna narancs vagy – választás szerint – 8500 tonna alma vagy 8500 tonna őszibarack;

– 4. tétel: 32 000 tonna narancs vagy – választás szerint – 13 000 tonna alma vagy 13 000 tonna őszibarack;

– 5. tétel: 18 000 tonna alma vagy – választás szerint – 18 000 tonna őszibarack;

– 6. tétel: 45 000 tonna narancs vagy – választás szerint – 18 000 tonna alma vagy 18 000 tonna őszibarack.

8 1996. március 13-án a Bizottság a 11 832. számú értesítést intézte az AIMA-hoz, amelyben arról tájékoztatta, hogy a 2. tételt a Lomának ítélte oda.

9 1996. június 14-én a Bizottság elfogadta a 228/96 rendelet által előírt, az Örményország és Azerbajdzsán lakosságának szánt gyümölcslé- és lekvárszállítmányokról szóló C(96) 1453 határozatot (a továbbiakban: 1996. június 14-i határozat). Az említett határozat második preambulumbekezdése szerint a pályázat óta a szóban forgó, piacról visszavont gyümölcs mennyisége elhanyagolható volt a szükséges mennyiségekhez képest, pedig a visszavonási év gyakorlatilag már befejeződött. Ezen ügylet lebonyolítása érdekében szükséges volt tehát, hogy azoknak a pályázaton nyertes vállalkozásoknak, amelyek ezzel élni kívántak, lehetővé tegyék, hogy alma és narancs helyett a piacról visszavont más gyümölcsöket vegyenek át ellenértékként előre meghatározott, a szóban forgó gyümölcs feldolgozásának egyenértékűségét tükröző arányban.

10 Az 1996. június 14-i határozat 1. cikke úgy rendelkezett, hogy a piacról visszavont gyümölcsöket a nyertes pályázóknak (azaz a Trento Frutta és a Loma) – kérelmükre – a következő helyettesítési együtthatók szerint bocsátják a rendelkezésére:

„a) 1 tonna őszibarack 1 tonna almáért;

b) 0,667 tonna sárgabarack 1 tonna almáért;

c) 0,407 tonna őszibarack 1 tonna narancsért;

d) 0,270 tonna sárgabarack 1 tonna narancsért". [nem hivatalos fordítás]

11 1996. július 22-én a Bizottság elfogadta a 228/96 rendelet által előírt, az Örményország és Azerbajdzsán lakosságának szánt gyümölcslé- és lekvárszállítmá-

nyokról szóló C(96) 1916 határozatot (a továbbiakban: 1996. július 22-i határozat). Az említett határozat harmadik preambulumbekezdése szerint a rendelkezésre álló őszibarack mennyisége nem elegendő az ügylet lebonyolításához. Következésképpen célszerű ezenkívül lehetővé tenni, hogy a nyertes pályázók által átveendő almát nektarinnal helyettesítsék.

12 A 1996. július 22-i határozat 1. cikke úgy rendelkezett, hogy a piacról visszavont gyümölcsöket a Trento Fruttának és a Lomának – kérelmükre – az 1,4 tonna nektarin 1 tonna almáért helyettesítési együttható szerint bocsátják rendelkezésére.

13 1996. július 26-án a felperes a kérelmére a Bizottság Mezőgazdasági Főigazgatóságának szolgálataival szervezett megbeszélésen kifogást terjesztett elő az ellen, hogy a Bizottság engedélyezte az alma és a narancs más gyümölcsökkel való helyettesítését, és megkapta az 1996. június 14-i határozat egy példányát.

14 1996. augusztus 2-án a felperes eljuttatta a Bizottsághoz a Páduai Egyetem Dipartimento Territorio e Sistemi Agro-Forestalijának (terület- és erdőgazdálkodási rendszer tanszék) technikai jelentését az egyes gyümölcsök gyümölcslének való feldolgozása céljából alkalmazott gazdasági helyettesítési együtthatóiról.

15 1996. szeptember 6-án a Bizottság elfogadta a 228/96 rendelet által előírt, az Örményország és Azerbajdzsán lakosságának szánt gyümölcslé- és lekvárszállítmányokról szóló 1996. június 14-i bizottsági határozat módosításáról szóló C(96) 2208 határozatot (a továbbiakban: 1996. szeptember 6-i határozat). E határozat címzettje a Francia Köztársaság, a Görög Köztársaság, az Olasz Köztársaság és a Spanyol Királyság volt. Az említett határozat második preambulumbekezdése értelmében annak érdekében, hogy az őszibarack visszavonásának teljes időtartama során kiegyensúlyozottabb legyen a gyümölcsök helyettesítése egyrészt a Kaukázus

lakosainak szállított gyümölcslevekhez felhasznált alma és narancs, másrészt az érintett termékek szállításának ellenértékeként a piacról visszavont őszibarack között, célszerű az 1996. június 14-i határozatban megállapított együtthatók módosítása. Az új együtthatók kizárólag azokra a gyümölcsökre alkalmazandók, amelyeket a nyertes pályázók még nem vontak vissza a szállítandó termékek ellenértékeként.

16 Az 1996. szeptember 6-i határozat 1. cikke értelmében az 1996. június 14-i határozat 1. cikkének a) és c) pontja a következőképpen módosult:

„a) 0,914 tonna őszibarack 1 tonna almáért;

b) 0,372 tonna őszibarack 1 tonna narancsért". [nem hivatalos fordítás]

17 A felperes két megsemmisítés iránti keresetet nyújtott be, egyet az 1996. szeptember 6-i határozat ellen (amelyet a T-191/96. szám alatt vettek nyilvántartásba) és egy másikat az 1996. július 22-i határozat ellen (amelyet a T-106/97. szám alatt vettek nyilvántartásba).

18 A T-191/96. és T-106/97. sz., CAS Succhi di Frutta kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott 1999. október 14-i ítéletével (EBHT 1999., II-3181. o., a továbbiakban: CAS kontra Bizottság ítélet) az Elsőfokú Bíróság a T-191/96. sz. ügyben megsemmisítette az 1996. szeptember 6-i határozatot, és a keresetet – mint elfogadhatatlant – elutasította a T-106/97. sz. ügyben. Az Elsőfokú Bíróság lényegében elfogadta az első megsemmisítési jogalapot a T-191/96. sz. ügyben, mert úgy ítélte meg, hogy az alma és a narancs őszibarackkal való helyettesítése a pályázati felhívás hirdetménye lényeges feltételének jelentős módosítását jelentette, amelyet a szöveg nem írt elő, és mint ilyen, ellentétes a pályázati felhívás hirdetményével, valamint az átláthatóság és az egyenlő bánásmód elvével (74–82. pont).

19 1999. december 21-én a Bizottság fellebbezést nyújtott be a fenti 18. pontban hivatkozott CAS kontra Bizottság ítélet ellen, amely fellebbezést a C-496/99. P. sz. alatt vettek nyilvántartásba.

20 2001. szeptember 25-én a felperes benyújtotta a jelen kártérítési keresetet.

21 2003. július 17-i végzésével az Elsőfokú Bíróság kibővített második tanácsa a felek meghallgatását követően az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 77. cikkének a) pontja alapján a Bíróság C-496/99. P. sz. ügyben meghozandó határozatáig felfüggesztette az eljárást a jelen ügyben.

22 A C-496/99. P. sz., Bizottság kontra CAS Succhi di Frutta ügyben hozott 2004. április 29-i ítéletével (EBHT 2004., I-3801. o., a továbbiakban: Bizottság kontra CAS ítélet) a Bíróság érdemben elutasította a fenti 18. pontban hivatkozott, CAS kontra Bizottság ítélet ellen a Bizottság által benyújtott fellebbezést. Következésképpen folytatódott az eljárás a jelen ügyben.

23 Az Elsőfokú Bíróság felhívására a felek előterjesztették észrevételeiket a jelen ügyben való eljárás folytatásáról a fenti 22. pontban hivatkozott Bizottság kontra CAS ítélet fényében.

A felek kérelmei

24 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– kötelezze az alperest az 1996. július 22-i és szeptember 6-i határozat által okozott, 1 385 163 EUR-ra (2 682 049 410 olasz líra [ITL]) becsült kárának megtérítésére;

– kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

25 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– utasítsa el a keresetet;

– kötelezze a felperest a költségek viselésére.

A jogkérdésről

26 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Közösség EK 288. cikk második bekezdése szerinti szerződésen kívüli felelőssége csak akkor állapítható meg, ha bizonyos feltételek – nevezetesen az intézményeknek felrótt magatartás jogellenessége, a ténylegesen bekövetkezett kár, valamint az állítólagos magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés – együttesen fennállnak (a Bíróság 153/73. sz., Holtz & Willemsen kontra Tanács és Bizottság ügyben 1974. július 2-án hozott ítéletének [EBHT 1974., 675. o.] 7. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-19/01. sz., Chiquita Brands és társai kontra Bizottság ügyben 2005. február 3-án hozott ítéletének [EBHT 2005., II-315. o.] 76. pontja).

27 Mivel a felelősség e három feltételének együttesen kell fennállnia, bármelyiknek a hiánya elegendő a kártérítési kereset elutasításához (a Bíróság C-257/98. P. sz., Lucaccioni kontra Bizottság ügyben 1999. szeptember 9-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-5251. o.] 14. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-43/98. sz., Emesa Sugar kontra Tanács ügyben 2001. december 6-án hozott ítéletének [EBHT 2001., II-3519. o.] 59. pontja).

28 Előzetesen a felperes – a fenti 22. pontban hivatkozott Bizottság kontra CAS ítélet alapján – azt állítja, hogy a Bíróság már elismerte a kártérítéshez való jogát, annak kifejezett elismerésével, hogy a felperesnek érdeke fűződött az 1996. szeptember 6-i határozat megsemmisítésének kérelmezéséhez, mivel adott esetben az ajánlatkérő által elkövetett jogellenesség megállapítása egy esetleges kártérítési kereset alapjául szolgálhat, amely arra irányul, hogy megfelelő módon helyreállítsa a felperes helyzetét (83. pont).

29 Először az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Bíróság megállapítását a felperes megsemmisítés iránti keresete elfogadhatóságának keretében tette, és az semmiképpen nem döntheti el előre a Közösség felelősségének – az e keresetben megtámadott határozat megállapított jogellenessége miatti – fennállását.

30 Másodszor a Bíróság által említett kártérítési kereset a felperesnek a pályázati eljárás keretében fennálló helyzetére vonatkozik, az egyenlő bánásmód elvének olyan megsértése esetére, mint amilyet a fenti 18. pontban hivatkozott CAS kontra Bizottság ítélet megállapított. Márpedig meg kell állapítani, hogy a jelen keresettel a felperes egyáltalán nem olyan kárra hivatkozik, amelyet amiatt szenvedett el, hogy ajánlatát nem fogadták el a pályázati eljárás végén, hanem olyan kárra, amelyet azon a piacon tevékenykedő gazdasági szereplőként szenvedett el, amelyen a nyertes pályázók jelen vannak.

31 Következésképpen a fenti 22. pontban hivatkozott Bizottság kontra CAS ítélet jogerején alapuló érvet el kell utasítani.

32 A hivatkozott jogellenességekről szólva, a felperes azt állítja, hogy az 1996. július 22-i és az 1996. szeptember 6-i határozat, amennyiben egyrészt megszervezték a szállítandó termékek ellenértékeként előírt almának az őszibarackkal és nektarinnal való helyettesítését, és másrészt megállapították az e célból alkalmazandó együtthatókat, több rendelkezést is sért. Először is megsértik a pályázati felhívás

hirdetményét, valamint az átláthatóság és az egyenlő bánásmód elvét, amint ezt a fenti 18. pontban hivatkozott CAS kontra Bizottság ítélet megállapítja, megsemmisítve ezért a 1996. szeptember 6-i határozatot. Másodszor, a felperes szerint sértik az 1975/95 és 2009/95 rendeletet, mert a Bizottság – az e rendeletekben előírtakkal ellentétben – a gyümölcsök helyettesítését nem ugyanazon csoporthoz tartozó gyümölcsökkel végezte el. Harmadszor, a felperes szerint sértik az EK 33. és az EK 34. cikket, valamint a gyümölcs- és zöldségpiac közös szervezéséről szóló, 1972. május 18-i 1035/72/EGK tanácsi rendeletet (HL L 118., 1. o.) és a gyümölcs- és zöldségpiac közös szervezéséről szóló, 1996. október 28-i 2200/96/EK tanácsi rendeletet (HL 1996. L 297., 1. o.), mivel ezek lényegében tiltják a mezőgazdasági piacok bármiféle zavarását és a verseny bármilyen torzítását.

33 A kárról szólva a felperes azt állítja, hogy az őszibarack- vagy nektarinalapú feldolgozott termékeinek eladási árát termelési költségei alatt kellett tartania annak érdekében, hogy igazodjon a Trento Frutta által alkalmazott árakhoz. Kárként erre a jövedelemkiesésre hivatkozik, ideértve a rendes haszonkulcs elvesztését is. Ezenkívül kéri eljárási költségeinek és azon jogi képviselő díjának megtérítését, akit jogainak védelme érdekében kellett megbíznia.

34 Az okozati összefüggésről szólva a felperes lényegében azt adja elő, hogy a szállítandó termékek ellenértékekeként eredetileg előírt almának az őszibarackkal és a nektarinnal történt helyettesítése, valamint az erre megállapított együtthatók következtében a Trento Frutta nagyon jelentős mennyiségű őszibarackot és nektarint kapott nagyon alacsony áron. Ez a nyertes pályázó tehát megzavarta a piacot azáltal, hogy őszibarack- és nektarinalapú feldolgozott termékeit nagyon alacsony áron dobta piacra, olyan árakon, amelyek mindenesetre alacsonyabbak voltak a felperes termelési költségeinél. Ez utóbbi azt állítja, hogy túlélése érdekében veszteséges eladásra kényszerült.

35 Az Elsőfokú Bíróság véleménye szerint eltérően kell kezelni a jelen keresetet attól függően, hogy a veszteséges eladás vagy a felperes jogainak védelmében felmerült költségek miatt keletkezett állítólagos kár megtérítésére irányul.

A veszteséges eladás miatt keletkezett kár megtérítéséhez való jogról

36 Az Elsőfokú Bíróság a jelen esetben elsőként annak vizsgálatát tartja célszerűnek, hogy létezik-e okozati összefüggés a hivatkozott jogellenességek és az állítólagos kár között.

37 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 288. cikk második bekezdése értelmében vett okozati összefüggés akkor áll fenn, ha az érintett intézmény által elkövetett kötelezettségszegés és a hivatkozott kár között közvetlen okozati összefüggés van, amely összefüggés meglétét a felperesnek kell bizonyítania (az Elsőfokú Bíróság T-149/96. sz., Coldiretti és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1998. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3841. o.] 101. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Közösség felelősségét csak olyan kár vonatkozásában lehet megállapítani, amely kellően közvetlenül következik az érintett intézmény jogellenes magatartásából (lásd különösen a Bíróság 64/76. és 113/76., 167/78. és 239/78., 27/79., 28/79. és 45/79. sz., Dumortier frères és társai kontra Tanács egyesített ügyekben 1979. október 4-én hozott ítéletének [EBHT 1979., 3091. o.] 21. pontját; az Elsőfokú Bíróság T-168/94. sz., Blackspur és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1995. szeptember 18-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-2627. o.] 52. pontját). Nevezetesen annak érdekében, hogy a Közösség bármiféle felelősségét kizárhassa, az Elsőfokú Bíróság feladata, hogy megbizonyosodjon arról, vajon azokat a nehézségeket, amelyekkel a felperes a piacon szembesült, nem éppen a hivatkozott jogellenességek okozzák-e (lásd értelemszerűen a Bíróság C-295/03. P. sz., Alessandrini és társai kontra Bizottság ügyben hozott 2005. június 30-i ítéletének [EBHT 2005., I-5673. o.] 57. pontját).

38 Jelen esetben azt kell megvizsgálni, vajon az 1996. július 22-i és az 1996. szeptember 6-i határozat okozta-e ténylegesen az állítólagos kárt, amennyiben kizárólagos céljuk az volt, hogy egyrészt meghatározzák a szállítandó termékek ellenértékeként előírt gyümölcsök helyettesítését, és másrészt megállapítsák az arra vonatkozó helyettesítési együtthatókat.

39 E tekintetben a felek nem értenek egyet abban a kérdésben, hogy a gyümölcsök helyettesítésének és a helyettesítési együtthatók káros következményeinek megálla-

pítása céljából a Trento Frutta által átveendő összes gyümölcsöt, azaz 65 000–85 000 tonna őszibarackot és nektarint kell-e figyelembe venni, amint azt a felperes állítja, vagy csak a túlságosan kedvező helyettesítési együttható alkalmazása miatti esetleges többletgyümölcsöt, amint azt a Bizottság állítja.

40 Emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag a valamely közösségi intézmény jogellenes cselekedetéből kellően közvetlenül következő kár téríthető meg (lásd a fenti 37. pontot). A gyümölcsök helyettesítéséről szólva, amennyiben az érinti a Trento Frutta által átveendő gyümölcsök nagyon nagy többségét, a hivatkozott jogellenessége káros következményei elemzésének e gyümölcsök egészét figyelembe kell vennie. A helyettesítési együtthatókról szólva, az esetleges jogellenességük káros következményei elemzésének azonban csak a jogellenesség által érintett gyümölcsmennyiségre kell irányulnia, azaz csak az állítólag téves együttható által érintett gyümölcsökre.

A gyümölcsök helyettesítéséről

41 A kezdetben előírt almának és narancsnak az őszibarackkal és nektarinnal történt helyettesítéséről szólva, a felperes írásban csupán azt fejtette ki, hogy e helyettesítés következtében a Trento Frutta nagyon jelentős mennyiségű őszibarackot és nektarint kapott alacsony áron.

42 Először is, amikor a tárgyalás során arról kérdezték, hogy ez a helyettesítés – azon kívül, hogy szükségessé tette a vitatott helyettesítési együtthatók megállapítását – önmagában mennyiben okozhatott bármilyen kárt, a felperes úgy válaszolt, hogy egyrészt a helyettesítés nélkül az őszibarack és a nektarin feldolgozásának piacát a pályázat nem érintette, mivel az erre a piacra nem vonatkozott, másrészt kifejtette,

hogy a Trento Frutta a feldolgozási kapacitásánál hétszer nagyobb őszibarack- és nektarinmennyiséget kapott és a feldolgozást alvállalkozásba kellett kiadnia harmadik személyeknek. Mivel a kapott mennyiségek nagymértékben meghaladták a kapacitását, a Trento Frutta a felperes szerint nagyon agresszív kereskedelempolitika alkalmazására kényszerült. Ez a helyettesítés a Trento Frutta számára „ajándék" volt, és lehetővé tette ez utóbbi számára, hogy jelentősen megerősödjön az őszibarack- és a nektarinfeldolgozás piacán és ott lényeges nyereségre tegyen szert, jóllehet ezen a piacon korábban csupán jelentéktelen szereplő volt.

43 Ugyanerre a kérdésre a Bizottság kifejtette, soha nem értette, hogy a helyettesítés – az együtthatók megfelelő vagy nem megfelelő mivoltától függetlenül – mennyiben okozott kárt.

44 A felperes magyarázatából az derül ki, hogy ez utóbbi valójában arra panaszkodik, hogy az őszibarack- és a nektarinfeldolgozás piacán erős versenyben kellett helytállnia, amely versenyhelyzet e piacon nem jött volna létre a helyettesítés hiányában.

45 Az Elsőfokú Bíróság előzetesen megállapítja, hogy a Trento Fruttának a pályázati eljárásból eredő kötelezettségei végrehajtásának ellenértékeként adandó gyümölcsök helyettesítésével a Bizottság az ilyen típusú ellenérték esetleges hatásait szükségképpen a pályázattal kezdetben nem érintett piacra is átvitte. A pályázati szabályok miatt az is bizonyos, hogy az ellenértékként kapott gyümölcsökből a nyertes pályázók vagy harmadik személyek feldolgozott, származékos termékeket (lé, püré vagy lekvár) állítanak elő és visznek e termékek piacára.

46 Ki kell azonban emelni, hogy ha ezt az ellentételezést helyettesítés nélkül, az eredetileg előírt gyümölcsökkel végezték volna, a nyertes pályázók ugyanígy viselkedtek volna, és e magatartás ugyanazokkal a következményekkel járt volna a

szóban forgó piacokon valamely közösségi aktus miatt anélkül, hogy a többi szereplő tekintetében e piacokon bármiféle gazdasági kár megtéríthető lenne. E tekintetben meg kell állapítani, hogy a jelen kereset keretében magával a pályázati eljárással szemben semmilyen jogellenességre nem hivatkoztak, és különösen azon tény tekintetében sem, hogy az ellentételezést a piacról visszavont gyümölcsökkel kellett végezni. A Trento Frutta sikeres pályázatát ugyancsak semmilyen szempontból nem vitatták.

47 Márpedig ami azt a tényleges árat illeti, amelyen a Trento Fruttának meg kellett kapnia a szóban forgó gyümölcsöket, emlékeztetni kell arra, hogy a pályázati felhívás hirdetménye azt írta elő, hogy minden egyes tételt a legkedvezőbb ajánlatot tevő ajánlattévő nyer el, azaz aki a legcsekélyebb mennyiségű gyümölcsöt kéri azon kötelezettségeinek végrehajtása fejében, hogy feldolgozza és a szóban forgó országokba elszállítsa a minden egyes tétel tekintetében meghatározott mennyiségű gyümölcslevet és lekvárt. Azt is ki kell emelni, hogy a fizetségképpen így kapott gyümölcsök a nyertes pályázó rendes díjazását jelentik, amely lényegében e kötelezettségek végrehajtása költségeinek felel meg, esetlegesen a megfelelő haszonkulcsot is ideértve.

48 Ebből az következik, hogy mivel a nyertes pályázó Trento Frutta nyújtotta be a legkedvezőbb ajánlatot a kért gyümölcsmennyiség viszonylatában, *a priori* nincs ok arra, hogy őt úgy tekintsük, mint aki a gyümölcsöket kedvező áron kapta. Éppen ellenkezőleg, pályázati nyertessége elvileg azt jelzi, hogy a lehető legkisebb mennyiségű gyümölcsöt kapta, de mindenesetre kevesebbet, mint amennyit a többi ajánlattevő kért kötelezettségei végrehajtásának ellenértékeként. Ráadásul a Trento Frutta ajánlatában mintegy feleannyi gyümölcsöt kért, mint a felperes (lásd a fenti 5. és 6. pontot).

49 Ami az ily módon a Trento Frutta rendelkezésére bocsátott gyümölcsök mennyiségét illeti, ki kell emelni, hogy a helyettesítés önmagában semmilyen módon nem módosította a pályázat alapvető mechanizmusát, azaz a piacról a túlkínálat miatt visszavont gyümölcsök átadását a nyertes pályázóknak. Egyrészt ki kell emelni, hogy

e mechanizmusból szükségképpen következik, hogy a szóban forgó gyümölcs a piacon minden gazdasági szereplőnek jelentős mennyiségben rendelkezésére áll, mivel e gyümölcsöket csak azért vonták onnan vissza, mert a visszavonási áron nem keltek el. Másrészt e mechanizmusból az következik, hogy ezek a gyümölcsök a tényleges visszavonási árhoz közeli áron eleve rendelkezésre álltak a piacon. A visszavonás tárgyát képező piacon ugyanis a túlságosan bő termés által kiváltott árzuhanás miatt a piaci ár természetes mozgása a visszavonást kiváltó visszavonási ár felé tendál. Ebből az következik, hogy a felperesnek vagy bármely más gazdasági szereplőnek lehetősége volt a nyertes pályázók által kapott gyümölcsök értékének megfelelő áron gyümölcsöt beszerezni, sőt megvolt a lehetőségük ugyanolyan jelentős mennyiségek beszerzésére a szóban forgó gyümölcsök túlkínálata miatt. Amennyiben a nyertes pályázók a többi szereplővel szemben még versenyelőnnyel rendelkeztek a feldolgozott termékek piacán, ezt csupán a pályázati eljárás keretében benyújtott ajánlataik többi ajánlattevővel összehasonlítva jobb gazdasági feltételeinek köszönhetik.

50 Ebből az következik, hogy a helyettesítés nem biztosított további versenyelőnyt a nyertes pályázóknak az eredeti piacokon történő ellentételezéshez viszonyítva. Tegyük fel először, hogy a helyettesítési együtthatók biztosítják a gazdasági egyenértékűséget egyrészt az alma és a narancs, másrészt az őszibarack és a nektarin között, akkor a helyettesítés a gyümölcsök árának a pályázati eljárás során megállapított helyes meghatározását átvitte az őszibarackra és a nektarinra. Másodszor semmi nem jelzi, hogy a Trento Frutta által megvalósított gazdasági ügylet kiválósága a kapott gyümölcsök típusától függött, még akkor sem, ha ez utóbbi esetében úgy tűnt, szeretné, ha őszibarackban fizetnének neki. Harmadszor, továbbra is feltételezve a helyes gazdasági egyenértékűséget, a Trento Frutta által kapott jelentős gyümölcsmennyiségeket az a tény magyarázza, hogy ez a nyertes pályázó – anélkül, hogy ezt bárki is vitatta volna – a pályázati eljárás során meghirdetett hat tételből ötöt nyert el.

51 Másodsorban a tárgyalás során a felperes megerősítette, hogy a pályázat értelmében végzett termékszállítás ellenértékeként átadandó almamennyiség minimális volt ahhoz az almamennyiséghez viszonyítva, amelyet a feldolgozóiparnak szántak, míg ugyanez az arány az őszibarack tekintetében jelentős volt.

52 Ezzel az érvével a felperes, úgy tűnik, burkoltan arra céloz, hogy a pályázati eljárás értelmében nyújtott ellenérték különböző hatású az ellenérték által érintett piacok szerint. Az Elsőfokú Bíróság azonban nem tudja megítélni ennek az érvnek a jelentőségét a felek által szolgáltatott adatok alapján. A felperes megerősítette, és ezt senki nem cáfolta, hogy a Trento Fruttának ellentételezésképpen adandó 65 000–85 000 tonna őszibarack és nektarin az e gyümölcsök feldolgozása olasz piacának 70%-át jelenti. A Bizottság azt állította, és ezt sem cáfolta senki, hogy e mennyiségek a friss gyümölcsök olasz piacának 0,8%-át jelentik. Semmilyen adatot nem szolgáltattak a friss alma vagy a feldolgozásra szánt alma piaca tekintetében. Az ügy irataiban az alma piacára vonatkozó egyedüli adatok azt mutatják, hogy e gyümölcs visszavonása az olasz piacon jóval alacsonyabb volt, mint az őszibarack és a nektarin visszavonása a szóban forgó évben. Következésképpen, mivel a bizonyítás a felperest terheli, az érvet el kell utasítani.

53 Harmadsorban a felperes azt állította, hogy az a tény, hogy a Trento Frutta a pályázat napjától tudhatta, hogy őszibarackban fog ellentételezést kapni és ismerhette a beszerzési költségeit, lehetővé tette számára, hogy spekulatív magatartást tanúsítson. Márpedig egyrészt az, hogy őszibarackot fog kapni, csak a Bizottság 1996. június 14-i határozatával vált bizonyossá. Másrészt az ügy iratainak egyetlen adata sem magyarázza, hogy az a tény, hogy valaki ismeri a jövőben átveendő gyümölcs fajtáját, miért tette volna lehetővé a rendesen, azaz az ilyen fajta gyümölcs feldolgozásának és az abból készített, feldolgozott termékek eladásának szükséges előkészítésén túlmenő spekulatív magatartás tanúsítását. Ami a beszerzési árak ismeretét illeti, meg kell állapítani, hogy ez az ismeret késői és bizonytalan volt, mert a Bizottság állandóan módosította a fizetendő ellenértéket a helyettesítési együtthatók változtatásával. Továbbá semmi nem mutatja azt sem, hogy az állítólagos versenyelőny a gyümölcsök helyettesítéséből ered. Bármely piacon is történik ugyanis az ellentételezés, a nyertes pályázók előre tudták, hogy a gyümölcsöket legfeljebb az e gyümölcsök visszavonási árának megfelelő áron fogják megkapni (lásd a fenti 49. pontot). Egyebekben maga a felperes minősítette különösen átláthatónak az őszibarack és a nektarin piacát, ami miatt az árakról szóló információknak nincs komoly jelentősége. Végül pedig a felperesnek is nagyon korán tudomására jutottak ezek az információk, mert módjában állt vitatni azokat a határozatot meghozó Bizottsághoz 1996. július 26. előtt benyújtott kifogásában (lásd a fenti 13. pontot).

54 Ebből az következik, hogy semmilyen módon nem nyert bizonyítást, hogy – a megfelelő helyettesítési együtthatók meghatározásával a gyümölcsök pontos gazdasági helyettesítésének megőrzésére is figyelemmel – a Trento Frutta számára adódó, állítólag előnyös pályázati következmények a gyümölcsök helyettesítéséből, és nem közvetlenül a pályázati eljárásból származnak.

A helyettesítési együtthatókról

55 A vitatott határozatok által megállapított helyettesítési együtthatókról szólva, a felperes beadványaiban azt állítja, hogy főként az alma és az őszibarack, illetve az alma és a nektarin közötti, túlságosan bőkezű helyettesítési együtthatók megállapítása okozta az állítólagos kárt.

56 Az Elsőfokú Bíróság előzetesen emlékeztet arra, hogy a felperes által állított kárnak közvetlenül a helyettesítési együtthatók hivatkozott jogellenességéből kell következnie (lásd a fenti 37. pontot). Következésképpen kizárólag a hivatkozott jogellenességből következő gyümölcsmennyiségeket lehet figyelembe venni e jogellenesség – amennyiben feltételezzük, hogy bizonyítást nyer – hátrányos következményeinek elemzésekor, azaz azokat a gyümölcsmennyiségeket, amelyeket a helyes együttható szerinti gyümölcsmennyiségeken túlmenően kaptak.

57 Elsősorban, amikor a tárgyaláson arról kérdezték, hogy megerősíti-e, hogy nem vitatja a narancs és az őszibarack, illetve narancs és a nektarin közötti helyettesítési együtthatót, a felperes úgy válaszolt, hogy ez a kérdés tárgytalan, mert a helyettesítés jogellenes. Meg kell tehát állapítani, hogy – mivel senki nem vitatta – az együtthatót helyesnek kell tekinteni. Ennélfogva a 3., 4. és 6. tétel tekintetében, amelyeket eredetileg naranccsal kellett volna ellentételezni, olyan helyettesítés történt, amely nem vont maga után jogalap nélküli kifizetést.

58 Másodsorban, ami az 1. és 5. tételt illeti, az iratokból kiderül, hogy a nyertes pályázóknak történő fizetés lépcsőzetessége miatt a Trento Frutta ezekért a tételekért 1997. január 29-ig, azaz legfeljebb az 1996. évre – a hivatkozott kár keretében említett egyedüli évre – vonatkozóan 5611 tonna őszibarackot és 4317 tonna nektarint kapott.

59 Ha feltételezzük is, hogy ezeket a mennyiségeket a felperes által vitatott együtthatók szerint számították ki (azaz 0,914 tonna őszibarack 1 tonna almáért, amint ez az 1996. szeptember 6-i határozatból következik és 1,4 tonna nektarin 1 tonna almáért, amint ez az 1996. július 22-i határozatból következik), a felperes által alkalmazni kívánt együtthatók (azaz 0,704 tonna őszibarack 1 tonna almáért és 1,25 tonna nektarin 1 tonna almáért) azt mutatnák, hogy a Trento Frutta mintegy 1 800 tonna őszibarackot, illetve nektarint kapott a neki járó mennyiségen túlmenően.

60 Márpedig semmilyen módon nem került bizonyításra, hogy ennek az 1800 tonnának, amelyet esetlegesen a neki járó mennyiségen felül kapott, a felperes által előadott piaczavaró hatásai lettek volna.

61 Először is, mennyiségi szempontból a felperes bizonyítását arra a tényre alapozta, hogy a Trento Frutta szerinte megzavarta a piacokat a 65 000–85 000 tonna őszibarackkal és nektarinnal, amelyeket kapnia kellett, és amely mennyiség az olasz ipar által feldolgozott éves mennyiség 70%-ának felel meg. Mindenekelőtt a szóban forgó évben a Trento Frutta minden tétel figyelembevételével csak 21 000 tonna őszibarackot és nektarint kapott. Továbbá – amint fentebb már említésre került – kizárólag a jogellenesen kapott mennyiségek okozhattak kárt. Ebből az következik, hogy a megtéríthető kárt csak az az 1800 tonna okozhatta, amelyet esetlegesen a neki járó mennyiségen felül kapott, és nem a 65 000–85 000 tonna együttes mennyisége. Ha el is lehet ismerni, hogy az őszibarack és a nektarin feldolgozása piacának 70%-át kitevő mennyiség bizonyosan hatással van e piacra, az ilyen érvelés semmiképpen

sem bizonyítja, hogy a szóban forgó 1800 tonna, amely kivetítve hozzávetőlegesen a 100 000 tonnás piac 1,8%-át jelenti, ilyen hatással lehetne. Sőt mi több, a nemzeti piac mérete nem teljesen releváns, mert a felperes elismerte, hogy a Trento Frutta nemcsak e nemzeti piacon tevékenykedett.

62 Másodsorban, az ár szempontjából a felperes számítása szerint a Trento Frutta által a szolgáltatásai ellenértékeként átveendő gyümölcsök gazdasági értéke az őszibarack esetében 62,48 olasz líra kilogrammonként (ITL/kg) és a nektarin esetében 51,44 ITL/kg-ot, míg ő maga az őszibarackért 260 ITL/kg-ot és a nektarinért 180 ITL/kg-ot fizetett. Elismerve azonban, hogy az esetlegesen a neki járó mennyiségen felül kapott gyümölcsmennyiség árengedménynek felel meg az átveendő mennyiség ára tekintetében, az 1996. évben kapott 21 000 tonna vonatkozásában a szóban forgó 1 800 tonnánál valósult volna meg az árengedmény, amelynek hatása erősen mérséklődik a kapott gyümölcs – ideértve a kezdetben előírt narancs helyettesítésére megfelelő áron kapott gyümölcsmennyiségeket is – összmennyiségében. Így ez az 1800 tonna kevesebb mint 9%-os árengedményt jelent. Ez a 9%-os esetleges árengedmény messze nem magyarázná a felperes által állítólag tapasztalt árak (260 ITL/kg az őszibarackért és 180 ITL/kg a nektarinért) és a Trento Frutta esetében számított árak (62,48 ITL/kg az őszibarackért és 51,44 ITL/kg a nektarinért) különbségét. Ezenkívül a Bizottság szintén bemutatott számlákat, amelyek azt bizonyítják, hogy az 1996. év adott időpontjában e gyümölcsök árai 70 és 90 ITL/kg között mozogtak. A felperes egyebekben elismerte, hogy az őszibarack és a nektarin ára nagyon változó. Ebből az következik, hogy az esetleges 9%-os árengedmény össze sem hasonlítható az e gyümölcsök piaci árában tapasztalható rendkívül jelentős ingadozásokkal és az állítólagos kárral, amely lényegében a gyümölcsök árából következne.

63 Harmadsorban, tekintettel az esetlegesen kapott előny csekély jelentőségére, azt nehezen lehet az állítólagos kár okának tekinteni. Semmi nem bizonyítja ugyanis, hogy ezt az esetleges előnyt nem emésztették fel a gyümölcsök feldolgozásának költségei, amelyek a felperes adatai szerint a feldolgozott termékek árának valamivel kevesebb mint 50%-át jelentik. Először, a felperes határozottan állította, hogy a Trento Frutta előállítási költségei semmiképpen sem lehetnek az övéi alatt. Ennélfogva e nyertes pályázó versenyelőnye nem lehet számottevő. Másodszor, a Trento Frutta által kapott gyümölcsök feldolgozásának a felperes szerint jókora

részét elvégző vállalkozások minden bizonnyal rendes nyereséget számoltak fel a feldolgozás költségein túlmenően. Következésképpen az így állított előny minimálisra csökken és nem lehet az állítólagos kár oka.

64 Negyedszer és végezetül, ha feltételezzük is, hogy létezik versenyelőny a felperessel szemben, az jóval kisebb, mint a 15%-os rendes nyereség, amelyet a felperes a kárának számításában megjelölt, és mindenesetre csekély a szóban forgó ágazatban meglévő kereskedelmi kockázathoz képest. Így az nem haladhatja meg azt a kereskedelmi mozgásteret, amellyel a Trento Frutta mindenesetre rendelkezett.

65 Következésképpen a jelen ügy körülményei között, amelyeket az alapanyagok rendkívül változó költségei és a legfőbb nyertes pályázó megfelelő versenye jellemez, a helyettesítési együtthatók miatti esetleges előny nem tudja megmagyarázni az állítólagos kárt.

Következtetés a veszteséges eladás miatt keletkezett kár megtérítéséhez való jogról

66 Következtetésképpen megállapítható, hogy még ha bizonyítottnak tekintjük is a kárként előadott, a Trento Frutta alacsony árai miatti piaci zavarokból következő gazdasági következményeket, a felperes nem bizonyította, hogy ezeket a következményeket nem a pályázati eljáráson nyertes pályázók jogos sikere okán szenvedte el, sem pedig azt, hogy az ellentételezésként előírt narancs és alma őszibarackkal és nektarinnal való helyettesítését, illetve az ezek végrehajtására meghatározott együtthatókat lehetne e gazdasági következmények közvetlen okának tekinteni, vagy akár csak olyan oknak, amely bizonyos mértékben hozzájárult e gazdasági következmények bekövetkezéséhez.

67 A fenti ténymegállapításokból az következik, hogy nem került bizonyításra, hogy az állítólagos kárt a hivatkozott jogellenességek okozták. Következésképpen a fenti 27. pontban idézett ítélkezési gyakorlat értelmében a keresetet el kell utasítani, amennyiben a felperes veszteséges eladás miatt keletkezett állítólagos kárának megtérítésére irányul, mivel hiányzik a kellően közvetlen okozati összefüggés e jogellenességek és e kár között.

A felperes jogainak védelmében felmerült költségek miatt keletkezett kár megtérítéséhez való jogról

68 A felperes előadja, hogy a jogainak védelme érdekében a technikai és jogi segítségnyújtás terén felmerült költségei közvetlenül kapcsolódnak a hivatkozott jogellenességekhez és megtérítendő kárnak tekintendők. A tárgyaláson e kár nagyságát a fenti 18. pontban hivatkozott CAS kontra Bizottság ítélet keretében megtérített költségeinek figyelembevételével 28 628 EUR-ban határozta meg. Kérte továbbá az Elsőfokú Bíróságtól, hogy mérlegelje azt a lehetőséget, hogy elismeri a pályázati eljárásban való részvétele kapcsán felmerült költségeit az Elsőfokú Bíróság T-160/03. sz., AFCon Management Consultants és társai kontra Bizottság ügyben 2005. március 17-én hozott ítéletének (EBHT 2005., II-981. o.) megfelelően.

69 Az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy a feleknél a bírósági eljárás céljából felmerült költségek, mint ilyenek, nem tekinthetők az eljárás költségeinek terhétől különböző kárnak (lásd az Elsőfokú Bíróság T-140/04. sz., Ehcon kontra Bizottság ügyben 2005. szeptember 14-én hozott végzésének [EBHT 2005., II-3287. o.] 79. pontját és ebben az értelemben Bíróság C-334/97. sz., Bizottság kontra Montorio ügyben hozott 1999. június 10-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-3387. o.] 54. pontját). Továbbá, még akkor is, ha a bírósági szakaszt megelőző eljárás során jelentős jogi munkát végeznek, emlékeztetni kell arra, hogy „eljárás" alatt az eljárási szabályzat 91. cikke csak az Elsőfokú Bíróság előtti eljárást érti, az azt megelőző szakasz kizárásával (lásd a fent hivatkozott Ehcon kontra Bizottság ügyben hozott végzés 79. pontját, valamint ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-38/95. DEP. sz., Groupe Origny kontra Bizottság ügyben hozott 2002. január 24-i végzésének [EBHT 2002., II-217. o.] 29. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ennélfogva az ilyen költségeknek kártérítési kereset keretében megtéríthető kárként való elismerése ellentétes lenne a bírósági eljárás előtti szakasz

során felmerült költségek nem megtéríthető jellegével, ahogyan ez a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik.

70 A felperes jogainak védelmében felmerült költségek megtérítésére irányuló kérelmet a jelen ügyben tehát a költségekről szóló határozat keretében kell elbírálni.

71 A pályázati eljárásban való részvétel költségeinek megtérítéséről szólva, ki kell emelni, hogy a fenti 68. pontban hivatkozott AFCon Management Consultants és társai kontra Bizottság ítélet abban az esetben ismeri el a részvétel költségeinek megtérítéséhez való jogot, ha ez az eljárás a megállapított jogellenességek miatt alapvető eljárási hibában szenvedett, amelyek így hátrányosan érintették a felperes esélyét a szóban forgó szerződés odaítélésére (99. és 102. pont). Márpedig jelen esetben a pályázati eljárás nem képezi semmilyen vita tárgyát, és nem állítják, hogy a felperes esélye csökkent a pályázati eljárás után bekövetkezett események miatt. Ennélfogva a 1996. március 6-i és az 1996. március 13-i tájékoztató feljegyzésben található pályázati határozattal szemben felhozott jogellenesség hiányában, valamint az esély csökkenése miatti állítólagos kár hiányában nem ismerhető el kártérítéshez való jog a fenti 68. pontban hivatkozott AFCon Management Consultants és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet alapján.

72 A fentiekből az következik, hogy a felperes jogainak védelme miatt keletkezett kár megtérítésére irányuló kérelmet el kell utasítani.

Általános következtetés

73 Ennélfogva nem fogadható el a veszteséges eladás és a felperes jogainak védelme miatti állítólagos károk megtérítésére irányuló kérelem, és a keresetet el kell utasítani.

A költségekről

74 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes pervesztes lett, ezért a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (második tanács)

a következőképpen határozott:

1) A keresetet elutasítja.

2) A felperest kötelezi a költségek viselésére.

Pirrung Forwood Papasavvas

Kihirdetve Luxembourgban, a 2006. szeptember 13-i nyilvános ülésen.

E. Coulon J. Pirrung

hivatalvezető elnök